

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra NATURENS OG FOLKE-RETTENS KUNDSKAB

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 404. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg01val-shoot-idm140427224793456/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

NOTER

- Lev hos Plutarchum*, i Plutarks Biografi af Solon. – *Acceptatio*, Skinkvittering.
- S. 232. *Novatio*, Fornytelse. – *visse Tegn*, bestemte Vidnesbyrd, Formularer. – *Bemerkelse*, Betydning. – *Quintilianus*, Marcus Fabius Q., romersk Retor (Taler) fra 1. Aarh.; i hans Lærebog i Retorik, *Institutionis oratoriae libri XII*, 1. Bog, 6. Kap. – *Tiberius*, i Dio Cassius' Romerske Historie (3. Aarh.), 59. Bog.
- S. 233. *for at beleie andre*, for at holde andre for Nar. – *lægde de ... udi Grund*, nedbrød de. – *begierede den*, dvs. han. – *imidlertid*, i Mellemtiden, samtidig. – *Themures*, Temures i Kilden, Puf. 5,12,5; i Barbeyracs franske Oversættelse af Puf. (1706) erstattet af Tamerlan. – *Sebastia*, dvs. Sebaste, det Navn Herodes d. Store gav Samaria, da han havde genopbygget Byen. – *de Kunst-erfarne*, Fagfolk. – *adskillige*, forskellige.
- S. 234. *Cleomenes*, Kleomenes I, spartansk Konge o. 500 f. Kr. – *de Argiver*, Indbyggerne i Argos. – *vare sikre*, var ubekymrede. – *de Platæenser*, Indbyggerne paa Øen Plataea (Paros) i det Ægæiske Hav. – *Labio*, Quintus Fabius Labeo fik, da han 189 f. Kr. blev Prætor, Kommando over den romerske Flaade i Efesos. Ved en Fredsslutning med den syriske Kong Antiochos skulle Romerne tilbagelevere 50 Skibe til A. – *Bononien*, Bologna. – *Casum*, af Casus, lat. Tilfælde. – *svagt*, sygt.
- S. 235. *mærke*, dunkle. – *føye*, sammenholde. – *Cicero*, De Inventione 2,40,117. – *Morgengave*, Livsunderstøttelse, alm. om Penge, som en Ægtemand overdrog sin Hustru ved Brylluppet. – *Sic volo etc.*, saaledes vil jeg, saaledes befaler jeg, Viljen gaar forud for Fornuften. – *Iligemaade*, som indeholde, ligeledes de Pagter, Aftaler, som indeholder. – *Regnskab*, Mellemværender.
- S. 236. *Foreening*, Aftale. – *Formænd*, Forgængere. – *Dido*, Dido grundlagde iflg. Sagnet Karthago. – *hos Saxo-Grammaticus*, 9. Bog. – *Kæyser Aurelianus*, Lucius Domitius A., romersk Kejser 270–275. – *kiæppes med hinanden udi Løben*, løber om Kap.
- S. 237. *darsom de begge komme til Maalet nl. samtidig*. – *offensive ... defensive Krig*, Angrebs- ..., Forsvarskrig. – *efterdi Slutningen var odieux*, fordi Fredsslutningen var ufordelagtig. – *besværgel*, besværet.
- S. 238. *befatte lige-gyldige Casus*, omfatte ensgældende Tilfælde. – *Lucianus*, Lukian, se Note t. S. 144. – *Oration*, Tale, Foredrag.
- S. 239. *itzige*, nulevende. – *Protagoras*, (5. Aarh. f. Kr.) græsk Sofist, tilbragte hele sit Liv som omvandrende Lærer, særlig i Filosofi. *Euatlos* var en af hans Elever. – *Diogenes Laertios*, (3. Aarh. e. Kr.) skrev en græsk Filosofihistorie; Antekdoten findes heri 9,8,56. – *Information*, Undervisning. – *Epimenides*, kretisk Embedsmand og Digter o. 600 f. Kr. – *dobbelt*, tvetydigt. – *Aristi-*

NOTER

- des, græsk Statsmand og Feltherre, død o. 467 f.Kr. – *den naturlige Raison*, den sunde Fornuft.
- S. 240. *noget Villiens Tegn*, en eller anden Ytring om Hensigten. – *rebellerede*, gjorde Opstand. – *De invent.*, De inventioner 2,32,98. – *en særdeles Casus*, et Særtilfælde.
- S. 241. *at gøre og lade*, at gøre og undlade. – *Concubine*, Elskerinde. – *Mahomet udi Alcoranen*, Muhammed i Coranen. – *Schâch Abbas*, Abbas I, den Store, Shah af Persien 1587-1629.
- S. 242. *Hore-Kipper*, Bordeller. – *Obligation*, Forpligtelse. – *fuldkommen Obligation*, absolut Forpligtelse. – *bevise*, yde.
- S. 243. *fuldkommen Pligt*, absolut, ubetinget Pligt. – *Cicero*, De officiis 1,11,34. – *kommer overeens med*, er i Overensstemmelse med. – *en Oprand*, en Voldgiftsmand.
- S. 244. *Forening*, Aftale. – *Laudum*, Voldgiftsdom. – *Humphrey Prideaux* (1648-1724), engelsk Orientalist, udgav paa Engelsk en Jødernes Historie (1716), som H. antagelig benyttede i den franske Oversættelse, Histoire des Juifs, Amsterdam 1722; heri findes Udtalelsen om Danmark IV, S. 270-71. – *Gabinus*, Aulus Gabinus, romersk Statsmand og Hærfører, Konsul 58 f. Kr., Statholder i Syrien 57-54. – *differeere fra*, er forskellige fra. – *Jurisdictionen*, Retsplejen.
- S. 245. *deres Forretning*, Virksomhed, Virken. – *Landfaren*, faren af Landet, rejst udenlands. – *imidlertid*, i Mellemtiden. – *nævnet 12. Sandemænd*, udvælge 12 S. Paa Jydske Lovs Omraade benyttedes Sandemænd, et Antal (alm. 8) Selvejere i hvert Herred, som for Livstid beskikkedes af Kongen til edelig at afgøre Bevisspørgsmaal. – *skriftlige Tegn*, skriftlige Vidnesbyrd. – *Thuanus*, Jaques-Auguste de Thou (1553-1617), fransk Statsmand og Historiker; han skrev »Historia sui temporis« (1604-14), dvs. »Hans egen Tids Historie«, som blev videreført af andre. – *inden Ting*, dvs. paa Ting. – *et oprigtigt Navn*, et uplettet Navn. – *udædiske*, forbryderiske. – *Lovforvundne*, dømt, straffede. – *Susannæ Historie*, Susannes H., S. blev befriet for Anklage for Ægteskabsbrud ved Anklagernes modstridende Vidnesudsagn. Fortællingen om S. findes i et af de apokryfe Tillæg til Daniels Bog.
- S. 246. *værges*, afværges, undgaas. – *ikke skiotte om*, ikke gaar af Vejen for. – *de Lumine*, lat. om Lysen (lumen). – *daarligen*, uklogt. – *tværtimod*, imod dette. – *Harald Svendsen*, Harald, dansk Konge 1014-18, Søn af Svend Tveskæg.
- S. 247. *bevegelige*, indtrængende, overbevisende. – *Textor*, Johann Wolfgang T. (1638-1701), tysk Jurist. – *Jur. Gent.*, Synopsis juris Gentium (Oversigt over Folkeretten), 1680. Udgivet, med engelsk Oversættelse, i The Classics of International Law, Washington, 1916. Textor er Goethes Oldefader paa mødrene